

פרשת וזאת הברכה

לג * וזאת הברכה אשר בך משה
איש האלהים את בני ישראל לפני
מותו: **ב** ויאמר יהוה מסיני בא
וזרח משעיר למו
הופיע מהר פארן
ואתה מרכבת קדש מימיו
אש דת אשדת למו: **ג** אף
חבב עמים כל־קדשיו
בידך והם
תכו לרגלך ישא מדברתיך:
ד תורה צוה־לנו משה מורשה
קהלת יעקב: **ה** ויהי בישרון
מלך בהתאסף ראשי עם יחד
שבטי ישראל: **ו**
יחי ראובן
ואל־ימת
ויהי מתיו מספר: {ס}
ז וזאת ליהודה ויאמר שמע יהוה
קול
ואל־עמו תביאנו
ידיו רב לו
ועזר מצריו תהיה: {פ} [שני]
ח וללוי אמר תמיד ואוריד
לאיש חסידך
אשר נסיתו במסה
תריבחו על־מי מריבה:
ט האמר לאביו ולאמו
לא ראתיו

לג * וזאת הברכה שבירך משה
הנביא של ה' את בני ישראל לפני
מותו: **ב** ויאמר ה' מסיני התגלה
וזוהר כבודו¹ משעיר נראה² לנו
התגלה בגבורתו על הר פארן
ועמו רבבות קדושים³ כתב⁴ ימינו
מתוך האש תורה נתן לנו: **ג** גם
חבסם לשבטים כל קדושו בית ישראל
בגבורה הוציא ממצרים והם
מונהגים תחת עניך נוסעים⁵ על מאמרך:
ד תורה נתן לנו משה נתנה⁶ ירושה
לאסיפת יעקב: **ה** ויהי בישראל
מלך בהתאסף ראשי העם יחד
השבטים של ישראל: **ו**
יחי ראובן בחיי העולם
ומות השני לא ימות
ויקבלו בניו נחלתם במספרם: {ס}
ז וזאת ליהודה ויאמר קבל ה'
תפלתו של יהודה בצאתו למלחמה
ולעמו תשיבנו⁷ בשלום
ידיו יעשו לו נקם⁸ משונאיו
ועוזר מאויב יהיה לו: {פ} [שני]
ח וללוי אמר התומים והאורים⁹
הלבשת לאיש שנמצא¹⁰ חסיד לפניך
שניסיתו במסה והיה שלם
בחנתו על מי מריבה ונמצא נאמן¹¹:
ט שעל אביו ועל אמו לא ריחם
כאשר¹² אשמו¹³ מן הדין

לג * וזאת הברכה אשר בך משה
נביא דיי ית בני ישראל קדם
מותו: **ב** ויאמר יי מסיני אתגלי
וזיהור יקריה משעיר אתחזי לנא
אתגלי בגבורתיה על טורא דפארן
ועמיה רבות קדישין כתב ימיניה
מגו אישתא אוריתא יתב לנא: **ג** אף
חביבונן לשבטיא כל קדישוהי בית ישראל
בגבורא אפיק ממצרים ואננו
מדברין תחות עניך נטלין על מימרך:
ד אוריתא יתב לנא משה מסרה ירתא
לכנשת יעקב: **ה** והוה בישראל
מלכא באתכנשות רישי עמא כחדא
שבטיא דישראל: **ו**
יחי ראובן בחיי עלמא
ומותא תנינא לא ימות
ויקבלון בנויה אחסנתהון במנינהון: {ס}
ז וזאת ליהודה ויאמר קביל יי
צלותיה דיהודה במפקיה לקרבא
ולעמיה תתיבניה בשלם
ידוהי יעבדן ליה פרענותא מסנאוהי
וסעיד מבטיל דקבא הוי ליה: {פ} [שני]
ח וללוי אמר תמיא ואוריא
אלבישתא לגבר דאשתכח חסיד קדמך
דנסייתהי בנסיתא והוה שלים
בחנתיה על מי מצותא ואשתכח מהימן:
ט דעל אבוהי ועל אמיא לא ריחם
כד אשמו מן דינא

¹ דברים ה, כד.

² ויקרא יד, לה.

³ ויקרא יא, מד ועוד.

⁴ הוא תרגום של 'מכתב' (שמות לט, ל ועוד).

⁵ רש"י; וכתרגום במדבר י, כט.

⁶ לשון מסירה מתרגם בדרך כלל לשון נתינה

שבמקרא.

⁷ שמות כב, כה; כג, ד.

⁸ לעיל לב, לה מא מג; ויקרא כו, כה.

⁹ שמות כח, ל; ויקרא ח, ח.

¹⁰ בראשית מד, טז ועוד.

¹¹ במדבר יב, ז.

¹² בראשית יב, יא ועוד.

¹³ ראה ויקרא ה, ב ועוד.

וְאֶת־אֲחִיו לֹא הִכִּיר וְאֶת־בָּנָיו לֹא יָדַע
כִּי שָׁמְרוּ אֶמְרָתְךָ וּבְרִיתְךָ יִנְצְרוּ:
יָזְרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ
לִיעֲקֹב וְתוֹרַתְךָ לְיִשְׂרָאֵל יְשִׁימוּ
קְטוֹרֶה בְּאִפְךָ וְכָלִיל
עַל־מִזְבְּחֶךָ: יא בְרַךְ יְהוָה חֵילוֹ
וּפְעַל יָדָיו תִּרְצֶה מִחֵץ מִתְּנַגִּים
קָמְיוֹ וּמִשְׁנָאוֹ מִן־יְקוּמוֹן:
{ס} יב לְבַנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְהוָה
יִשְׁכֵּן לְבֶטֶח עָלָיו חֲפָף עָלָיו
כָּל־הַיּוֹם וּבֵין כְּתָפָיו שָׁכֵן:
{ס} [שְׁלִישִׁי] יג וְלִיוֹסֵף אָמַר
מְבֹרַכַת יְהוָה אֲרָצוֹ
מִמֶּגֶד שְׁמַיִם מְטֹל
וּמִתְהוֹם רִבְצָת
יִד וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שְׁמֶשׁ
וּמִמֶּגֶד גְּרֵשׁ יִרְחִים:
טו וּמִרְאֵשׁ הַרְרֵי־קָדֶם
וּמִמֶּגֶד גְּבַעוֹת עוֹלָם:
טז וּמִמֶּגֶד אֲרָץ וּמִלְאָה וּרְצוֹן
שְׁכָנֵי
תְּבוּאֹתָהּ לְרֹאשׁ יוֹסֵף
וּלְקַדְקֹד גִּזִּיר אֲחִיו:
יז בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הַדָּר לוֹ

וּפְנֵי אֲחִיו וּבְנָיו לֹא נִשְׂא¹⁴
כִּי שִׁמְרוּ מִשְׁמַרְתּוֹ מֵאִמְרָךְ וּבְרִיתְךָ לֹא שִׁינוּ:
י כִּשְׂרִים¹⁵ אֵלֶּה שְׁיִלְמָדוּ¹⁶ מִשְׁפָּטֶיךָ
לִיעֲקֹב וְתוֹרַתְךָ לְיִשְׂרָאֵל יְשִׁימוּ
קְטוֹרֶת בְּשֵׁמִים לִפְנֶיךָ וְכָלִיל לְרִצּוֹן
עַל מִזְבְּחֶךָ: יא בְרַךְ ה' נִכְסֵיו
וּקְרָבֵן יָדָיו קָבַל בְּרִצּוֹן שֶׁבַר הַמּוֹתָן
שֶׁל שׁוֹנְאוֹיו וְשֶׁל אוֹיְבָיו שֶׁלֹּא יְקוּמוּ:
{ס} יב לְבַנְיָמִן אָמַר הַאֱהוּב שֶׁל ה'
יִשְׁכּוֹן לְבֶטֶח עָלָיו יִהְיֶה מִצְטַעֵר¹⁷ עָלָיו
כָּל הַיּוֹם וּבִאֲרָצוֹ תִשְׁכּוֹן הַשְׂכִּינָה:
{ס} [שְׁלִישִׁי] יג וְלִיוֹסֵף אָמַר
מְבֹרַכַת מְלִפְנֵי ה' אֲרָצוֹ
עוֹשֶׂה מַגְדוֹת¹⁸ מֵהַטֵּל שֶׁל הַשָּׁמַיִם מִלְמַעְלָה¹⁹
וּמִמְבוּעֵי²⁰ עֵינַיִת²¹ וְתִהְיוּ
שְׁנַמְשָׁכִים²² מִמַּעַמְקֵי הָאָרֶץ מִתַּחַת²³:
יִד עוֹשֶׂה מַגְדוֹת וְתִבּוּאוֹת מִיבּוֹל הַשֶּׁמֶשׁ
עוֹשֶׂה מַגְדוֹת מִרֹאשׁ חוֹדֶשׁ בְּ[כָל] חוֹדֶשׁ:
טו וּמִרְאֵשׁ הַהָרִים הַבִּיכּוֹרִים²⁴
וּמִטּוֹב גְּבַעוֹת²⁵ שֶׁלֹּא חוֹדְלוֹת²⁶:
טז וּמִטּוֹב אֲרָץ וּמִלּוּאָה רֹצֵה²⁷ לוֹ
שֶׁשְׂכִּינָתוֹ בְּשֵׁמִים וְעַל מֶשֶׁה הַתְּגַלָּה בִּסְנֶה²⁸
יְבוֹאוּ כָּל אֱלֹהִים לְרֹאשׁ שֶׁל יוֹסֵף
הָאִישׁ הַמּוֹבְדֵל שֶׁל אֲחִיו²⁹:
יז הַגְּדוֹל שֶׁל בְּנֵי הַדָּר³⁰ לוֹ

וְאִפִּי אֲחוּהֵי וּבְנֵיהֵי לֹא נָסִיב
אֲרֵי נִטְרוּ מִטְרַת מִימְרָךְ וּקְיָמָךְ לֹא אֲשַׁנְאוּ:
י כִּשְׂרִים אֵלֶּיךָ דִּילְפוּן דִּינָךְ
לִיעֲקֹב וְאִוְרִיתָךְ לְיִשְׂרָאֵל יִשׁוּן
קְטוֹרֶת בְּשֵׁמִים קְדָמָךְ וּגְמִיר לְרַעְנָא
עַל מִזְבְּחֶךָ: יא בְרִיךְ יי נִכְסוּהֵי
וּקְרָבֵן יְדוּהֵי קָבַל בְּרַעְנָא תְּבַר חֲרָצָא
דְּסָנְאוּהֵי וְדְבַעְלֵי דְבִבּוּהֵי דְלֹא יְקוּמוּן:
{ס} יב לְבַנְיָמִן אָמַר רְחִימָא דִּי
יִשְׂרָי לְרַחֲצֵן עֲלוּהֵי יְהִי מַגֵּן עֲלוּהֵי
כָּל יוֹמָא וּבְאֲרַעִיהּ תִּשְׂרֵי שְׂכִינְתָא:
{ס} [שְׁלִישִׁי] יג וְלִיוֹסֵף אָמַר
מְבֹרַכָא מִן קָדֶם יי אֲרַעִיהּ
עֲבָדָא מַגְדִּינָן מִטְּלָא דְשְׁמַיָא מְלַעֲלָא
וּמִמְבוּעֵי עֵינָן וְתִהְיוּ
דְּנַגְדִּין מִמַּעַמְקֵי אֲרַעָא מְלָרַע:
יִד עֲבָדָא מַגְדִּינָן וְעֲלָן מִיבּוֹל שְׁמֶשׁ
עֲבָדָא מַגְדִּינָן מְרִישׁ יְרַח בִּירַח:
טו וּמְרִישׁ טוּרִיָא בְּכִירִיָא
וּמִטּוֹב רָמֵן דְּלֹא פְסָקֵן:
טז וּמִטּוֹב אֲרַעָא וּמִלְאָה רַעֵי לִיָּה
דְּשְׂכִינְתֵיהּ בְּשְׁמַיָא וְעַל מֶשֶׁה אֲתַגְלִי בְּאַסְנָא
יִיתָן כָּל אֵלֶיךָ לְרִישָׁא דִּיוֹסֵף
גְּבָרָא פְרִישָׁא דְאַחוּהֵי:
יז רַבָּא דְבִבּוּהֵי זִינָא לִיָּה

¹⁴ ראה בראשית יט, כא; לב, כ; ויקרא יט, טו;
לעיל י, יז; כח, ג ועוד.
¹⁵ 'כשר' משמש כתרגום 'ישר' (לעיל ו, יח ועוד).
¹⁶ לעיל כ, יח ועוד.
¹⁷ הערוך ערך חף ד.
¹⁸ בראשית כד, נג.
¹⁹ בראשית ו, טז ועוד.
²⁰ מילה זו נמצאת בלשון המקרא (ישעיהו לה, ז;
מט, י; קהלת יב, ו). ותרגום 'מעֵינֵת תְּהוֹם'
(בראשית ז, יא; ח, ב) 'מְבוּעֵי תְּהוֹם'.
²¹ ראה בראשית טז, ז ועוד, ולעיל ח, ז.
²² בראשית לו, כח; לעיל כא, ג.
²³ שמות כ, ד ועוד.
²⁴ ראה שמות כג, טז ועוד; בראשית ל, מב; יונתן
נחום ג, יב.
²⁵ 'רמחא' הוא תרגום גם של לשון 'במה' (במדבר
כא, יט ועוד) 'וּפְסָגָה' (במדבר כא, כ ועוד).
²⁶ בראשית יח, יא; מא, מט.
²⁷ בארמית בא בצורת פעול, 'רַעֵי' (יש לו רצון).
²⁸ שמות ג, ב.
²⁹ היינו שהובדל מאחיו - רש"י בראשית מט, כו.
³⁰ 'זין' הוא גם תרגום של 'הוד' (במדבר כז, כ).

וּקְרַנִּי

רָאֵם

קְרַנִּי

בְּהֵם עַמִּים יִנְגַח יִתְדוּ

אֶפְסֵי־אָרֶץ וְהֵם רַבְבוֹת

אֶפְרַיִם וְהֵם אֶלְפֵי מְנַשֶּׁה:

{ס} [רביעי'] י"ח וּלְזַבּוּלֶן אָמַר שְׁמַח

זְבוּלוֹן בְּצֵאתָּךְ

וַיִּשְׁשַׁכֶּר

בְּאֶהְלִיךָ:

יט עַמִּים הֲרֵי־יִקְרָאוּ

שֵׁם יִזְבְּחוּ זִבְחֵי־צֶדֶק

כִּי שִׁפַּע יָמִים יִינְקוּ וַיִּשְׁפְּנִי

טְמוֹנֵי חֹל: {ס}

כ וּלְגַד אָמַר בְּרוּךְ מִרְתִּיב גַּד

כְּלָבִיא שָׁכֵן וְטָרַף זְרוּעַ

אֶף־קִדְקֹד: כא וַיִּרְא רֵאשִׁית

לוֹ כִּי־שָׁם חִלְקַת

מִחֶקֶק סָפוּן

וַיִּתָּא רֵאשִׁי עָם

צִדְקַת יְהוָה עֲשֵׂה

וּמִשְׁפָּטֶיךָ עִם־יִשְׂרָאֵל: {ס} [חמישי]

כב וּלְדָן אָמַר דָּן גִּיּוֹר אֲרִיָּה

יִזְנֹק מִזֶּה־הַבָּשָׂן:

כג וּלְנַפְתָּלִי אָמַר נַפְתָּלִי שְׁבַע רְצוֹן

וּמְלֵא בְרַכַּת יְהוָה

יָם וַיְדָרוּם יִרְשֶׁה: {ס}

כד וּלְאֲשֶׁר אָמַר בְּרוּךְ

וּגְבוּרוֹת נַעֲשׂוּ³¹ לוֹ

מִלְפָּנֶיךָ הַחֹזֶק וְהַגּוֹבֵה³² שְׁלוֹ

בְּגְבוּרָתוֹ הַעַמִּים יִהְיוּ יַחֲדָיו

עַד סוֹפֵי הָאָרֶץ וְהֵם הַרְבֵּבוֹת

שֶׁל בַּיִת אֶפְרַיִם וְהֵם הָאֶלְפִים שֶׁל בַּיִת מְנַשֶּׁה:

{ס} [רביעי'] י"ח וּלְזַבּוּלוֹן אָמַר שְׁמַח

זְבוּלוֹן בְּצֵאתָּךְ לְהִלָּחֵם³³ עַל אוֹיְבֶיךָ

וַיִּשְׁשַׁכֶּר

בְּלַחַתְךָ³⁴ לַעֲשׂוֹת זְמוּנֵי הַמוֹעֵדִים בִּירוּשָׁלַיִם:

יט הַשְּׁבִטִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל לָהֶר בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ יִאֲסֹפוּ

שֵׁם יִשְׁחַטּוּ שְׁחִיטַת קֹדְשִׁים לְרִצּוֹן

כִּי נִכְסֵי הָעַמִּים יֵאָכְלוּ וּמִטְמוֹנִים

שֶׁנִּסְתָּרִים³⁵ בַּחֹל מֵתַגְלִים לָהֶם: {ס}

כ וּלְגַד אָמַר בְּרוּךְ שֶׁהֲרַחִיב³⁶ לְגַד

כְּלָבִיא שָׁכֵן³⁷ וְהָרַג³⁸ מוֹשְׁלִים

עִם מַלְכִּים: כא וַיִּתְקַבֵּל בְּרֵאשׁוֹנָה³⁹

שְׁלוֹ כִּי שָׁם בִּנְחָלְתוֹ

מֹשֶׁה הַסּוֹפֵר⁴⁰ הַגְּדוֹל שֶׁל יִשְׂרָאֵל קְבוּר

הוּא יֵצֵא וְנִכְנַס בְּרֵאשִׁית הָעַם

צִדְקוֹת לְפָנָי ה' עֲשֵׂה

וּמִשְׁפָּטֶיךָ עִם יִשְׂרָאֵל: {ס} [חמישי]

כב וּלְדָן אָמַר דָּן חֹזֶק כְּגוֹר אֲרִיּוֹת⁴¹

אֶרֶצוֹ שׁוֹתֵה מִן הַנְּחָלִים⁴² שֶׁנִּמְשַׁכִּים מִמֶּתָנּוּ⁴³:

כג וּלְנַפְתָּלִי אָמַר נַפְתָּלִי שְׁבַע רְצוֹן

וּמְלֵא בְרַכּוֹת מִלְפָּנָי ה'

מִעֵרֵב יָם גְּנִיסֵר וּדְרוֹמוֹ יִירֶשׁ: {ס}

כד וּלְאֲשֶׁר אָמַר בְּרוּךְ

וּגְבוּרוֹת אֶתְעַבְדָּא לִיה

מִן קִדְּם דְּתַקְפָּא וְרוּמָא דִּילִיה

בְּגְבוּרָתֵיהָ עַמְמֵיָא יִקְטִיל כְּתָדָא

עַד סִיפֵי אַרְעָא וְאַנּוּן רַבּוּתָא

דְּבֵית אֶפְרַיִם וְאַנּוּן אֶלְפֵיָא דְּבֵית מְנַשֶּׁה:

{ס} [רביעי'] י"ח וּלְזַבּוּלוֹן אָמַר חֲדִי

זְבוּלוֹן בְּמִפְקֹד לְאִגָּחָא קְרָבָא עַל בְּעָלֵי דְּבָבְךָ

וַיִּשְׁשַׁכֶּר

בְּמַהְרָךְ לְמַעַבְדַּד זְמוּנֵי מוֹעֲדֵיָא בִּירוּשָׁלַם:

יט שְׁבִטֵיָא דִּישְׂרָאֵל לְטוֹר בַּיִת מִקְדָּשָׁא יִתְכַנְשׁוּן

תַּמָּן יִכְסוּן נִכְסֵיהֶם קִדְּשֵׁי לְרַעֲוָא

אַרְיֵי נִכְסֵי עַמְמֵיָא יִיכָלוּן וְסִימָן

דְּמִטְמָרָן בְּחָלָא מֵתַגְלָן לְהוֹן: {ס}

כ וּלְגַד אָמַר בְּרִיד דְּאֶפְתִּי לְגַד

כְּלִיתָא שְׂרִי וַיִּקְטִיל שְׁלֹטוֹנִין

עִם מַלְכִּין: כא וַיִּתְקַבֵּל בְּקִדְמֵיתָא

דִּילִיה אַרְיֵי תַּמָּן בְּאַחְסָנְתֵיהָ

מִשֶּׁה סַפְרָא רַבָּא דִּישְׂרָאֵל קְבִיר

הוּא נִפְק וְעַל בְּרִישׁ עַמָּא

זְכוּן קִדְּם יי עַבְד

וַיְדִינּוּהִי עִם יִשְׂרָאֵל: {ס} [חמישי]

כב וּלְדָן אָמַר דָּן תַּקִּיף כְּגוֹר אֲרִיּוֹן

אַרְעִיהָ שְׁתֵּיָא מִן נְחָלָיָא דְּנַגְדִין מִן מִתְנָן:

כג וּלְנַפְתָּלִי אָמַר נַפְתָּלִי סְבַע רַעֲוָא

וּמְלֵי בְּרַכּוֹן מִן קִדְּם יי

מִעֵרֵב יָם גְּנִיסֵר וַיְדָרוּמוֹהִי יִירֶת: {ס}

כד וּלְאֲשֶׁר אָמַר בְּרִיד

³¹ 'אֶתְעַבְדָּא' הוא לשון נקבות רבות (ראה רש"י שמות א, יז).

³² ראה בראשית ז, יט; לעיל ג, ה; כח, נב.

³³ שמות ז, י ועוד.

³⁴ שמות ד, כא; לעיל ב, ז; ו, ז; יא, יט.

³⁵ תרגם 'דְּמִטְמָרָן' (וכן 'מֵתַגְלָן') בלשון נקבה, בהתאם ל'סִימָן' בארמית.

³⁶ בראשית כו, כב.

³⁷ תרגם 'שְׂרִי' - 'שְׁכוּן' (אמנם אין צורה כזו בלה"ק; ראה מכלול דף כ.).

³⁸ לשון עתיד, ע"י ו' ההיפוך.

³⁹ בראשית יג, ד ועוד.

⁴⁰ ראה יונתן מ"ב יח, יח ועוד.

⁴¹ יונתן מ"א ז, כט ועוד.

⁴² ויקרא יא, ט ועוד.

⁴³ תרגם לפי הנקרא בדורו (רמב"ן בראשית מא, מה).

מבנים אשר יהי רצוי
אחיו וטבל בשמן רגלו:
כה ברזל ונחשת מנעלה
וכימי דבאד: **כו** אין
כאל ישרון
רכב שמים בעזרה ובגאותו
שחקים: [ששי] **כו** מענה
אלהי קדם
ומתחת זרעת עולם ויגרש
מפניד אויב ויאמר השמד: **כח**
וישכח ישראל בטח בדד
עין יעקב
אל-ארץ דגן ותירוש
אף-שמו יערפו טל:
כט אשריך ישראל מי כמוך
עם נושע ביהוה
מגן עזרך ואשר-חרב גאותך
ויבחושו איביך לך ואתה
על-במותימו תדרך:
{ס} **לד** * ויעל משה מערבת
מואב אל-הר נבו ראש הפסגה
אשר על-פני ירחו ויראהו יהוה
את-כל-הארץ את-הגלעד עד-דן: **ב**
ואת כל-נפתלי ואת-ארץ אפרים
ומנשה ואת כל-ארץ יהודה עד
הים האחרון: **ג** ואת-הנגב

מברכת הבנים אשר יהיה רצון
לאחיו ויתגדל בתענוגי⁴⁴ מלכים:
כה חזק כברול וכנחשת [בית מושבך]⁴⁵
וכיומי בחרותך⁴⁶ חזקך: **כו** אין
אלוק אלא האלקים של ישראל
ששכינתו בשמים בעזרד וחזקו
בשמי השמים: [ששי] **כו** מעון⁴⁷
האלקים שמקדם⁴⁸
שבמאמרו נעשה העולם ויגרש
מפניד שונא ויאמר השמד: **כח**
וישכון ישראל לבטח לבדם⁴⁹
כעין⁵⁰ הברכה שברכם יעקב אביהם
בארץ עושה דגן ויין
אף השמים שעליהם⁵¹ ישרתום⁵² בטל:
כט אשריך⁵³ ישראל אין שפמוך⁵⁴
העם שישועתו מלפני ה'
חזק⁵⁵ בעזרד ושמפניו⁵⁶ נצחון גבורתך⁵⁷
ויכזבו⁵⁸ שונאיך לך ואתה
על מפרכת⁵⁹ צוארי מלכיהם תדרוד:
{ס} **לד** * ויעל משה מהמישורים⁶⁰
של מואב להר נבו ראש הפסגה
שעל פני ירחו ויראהו ה'
את כל הארץ את גלעד עד דן: **ב**
ואת כל נפתלי ואת ארץ אפרים
ומנשה ואת כל ארץ יהודה עד
הים המערבי: **ג** ואת הדרום

מברכת בניא אשר יהי רענא
לאחיהו ויתרבא בתפנוקי מלכין:
כה תקיף כברולא וכנחשא [בית מותבך]
וכיומי עזימותך תקפד: **כו** לית
אלה אלא אלהא דישראל
דשכינתיה בשמיא בסעדך ותקפיה
בשמי שמיא: [ששי] **כו** מדור
אלהא דמלקדמין
דבממריה אתעביד עלמא ותריד
מן קדמך סנאה ואמר שיצי: **כח**
וישרא ישראל לרחצן בלחודיהון
כעין ברכתא דבריכנון יעקב אבוהון
בארע עבדא עבור וחמר
אף שמיא דעלוהון ישמשונון בטלא:
כט טובך ישראל לית דכותך
עמא דפרקניה מן קדם יי
תקוף בסעדך ודמן קדמוהי נצחון גבורתך
ויתכדבון סנאך לך ואת
על פרקת צורי מלכיהון תדרוד:
{ס} **לד** * וסליק משה ממישריא
דמואב לטורא דנבו ריש רמתא
דעל אפי ירחו ואחזייה יי
ית כל ארעא ית גלעד עד דן: **ב**
וית כל נפתלי וית ארע אפרים
ומנשה וית כל ארע יהודה עד
ימא מערבא: **ג** וית דרומא

⁴⁴ ראה לעיל כת, נד נו.
⁴⁵ בראשית כז, לט; במדבר כד, כא.
⁴⁶ ראה במדבר יא, כת.
⁴⁷ ראה לעיל כו, טו.
⁴⁸ ראה בראשית ב, ח; ג, כד.
⁴⁹ בראשית מג, לב; מז, כו.
⁵⁰ - כענין (רד"ק, שרשים שורש 'עין').
⁵¹ בראשית יח, ח; במדבר י, לד; יד, יד.
⁵² ראה במדבר ג, לא ועוד.
⁵³ "בטובות רבות שימצאו בו, יאמרו עליו: אשריו"
(רד"ק תהלים א, א).
⁵⁴ - 'אשר כמוך'. 'קמוך' תרגומו 'קמוך' (בראשית
מא, לט ועוד).
⁵⁵ שמות יג, ג; יד, טז.
⁵⁶ ראה במדבר לב, כא.
⁵⁷ ראה לעיל ג, כד (ושם בלשון רבים).
⁵⁸ ראה במדבר כג, יט.
⁵⁹ ראה שמואל א' ד, יח.
⁶⁰ ראה רש"י ורמב"ן בראשית יד, ח.

וְאֶת־הַכֶּכֶר בִּקְעַת יְרִחוֹ עִיר
הַתְּמָרִים עַד־צָעֵר: **ד** וְיֹאמֶר יְהוָה
אֵלָיו זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁפָּעְתִּי
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְאֹמֶר
לְזַרְעֶךָ אֲתַנְנָה הָרְאִיתִיךָ בְּעֵינַיִךְ
וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבֹר: **ה** וַיָּמַת שֵׁם מֹשֶׁה
עֶבְד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מִזְרָאֵם
עַל־פִּי יְהוָה: **ו** וַיִּקְבְּרֵהוּ בְּגִי
בְּאֶרֶץ מִזְרָאֵם מִן־בֵּית פְּעֹר
וְלֹא־יָדַע אִישׁ אֶת־קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם
הַזֶּה: **ז** וּמֹשֶׁה בֶן־מֵאָה וְעֶשְׂרִים
שָׁנָה בָּמָוֶתוֹ לֹא־כִהְתָּה עֵינָיו
וְלֹא־נָס **ח** וַיִּבְכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה
בְּעָרְבַת מִזְרָאֵם שְׁלֹשִׁים יוֹם
וַיִּתְּמוּ יָמָיו בְּכִי אֲבֵל מֹשֶׁה: **ט**
וַיְהִי־שֶׁשׁ בְּדָוֶן מֶלֶךְ רֹחַ חֲכָמָה
כִּי־סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת־יָדָיו עָלָיו
וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּעֲשׂוּ
כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: **י** וְלֹא־קָם
נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה
אֲשֶׁר יָדַעוּ יְהוָה פְּנִים אֶל־פְּנִים: **יא**
לְכָל־הָאֲתָת וְהַמוֹפְתִים אֲשֶׁר שָׁלַח
יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם
לְפָרְעֹה וּלְכָל־עַבְדָּיו וּלְכָל־אֲרָצוֹ: **יב**
וּלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכָל הַמְּרָאָה **יג**
הַגְּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי
כָּל־יִשְׂרָאֵל: חֲזֹק

וְאֵת הַמִּישׁוֹר ⁶¹ בִּקְעַת יְרִחוֹ עִיר
הַדְּקָלִים ⁶² עַד צוֹעֵר: **ד** וַיֹּאמֶר ה'
לֹא זֹאת הָאָרֶץ שֶׁנִּשְׁפָּעְתִּי
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְאֹמֶר
לְבָנֶיךָ אֲתַנְנָה הָרְאִיתִיךָ בְּעֵינַיִךְ
וְלֹשֶׁם לֹא תַעֲבֹר: **ה** וַיָּמַת שֵׁם מֹשֶׁה
הַעֲבָד שֶׁל ה' בְּאֶרֶץ מִזְרָאֵם
עַל מֵאֵמֶר ה': **ו** וַיִּקְבְּרֵהוּ בְּגִי
בְּאֶרֶץ מִזְרָאֵם מִן־בֵּית פְּעֹר
וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם
הַזֶּה: **ז** וּמֹשֶׁה בֶן מֵאָה וְעֶשְׂרִים
שָׁנִים כְּאֲשֶׁר מָת לֹא כִהְתָּה עֵינָיו
וְלֹא הִשְׁתַּנָּה הַדָּר ⁶³ כְּבוֹד ⁶⁴ פְּנָיו ⁶⁵:
ח וַיִּבְכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה
בְּמִישׁוֹרִים שֶׁל מִזְרָאֵם שְׁלֹשִׁים יָמִים
וַיִּתְּמוּ ⁶⁶ יָמָיו בְּכִי הָאֲבֵל שֶׁל מֹשֶׁה: **ט**
וַיְהִי־שֶׁשׁ בְּדָוֶן הַתְּמָלָא רֹחַ חֲכָמָה
כִּי סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת יָדָיו עָלָיו
וַיִּקְבְּלוּ מִמֶּנּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּעֲשׂוּ
כְּמוֹ שְׁצִוָּה ⁶⁷ ה' אֶת מֹשֶׁה: **י** וְלֹא קָם
נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה
שֶׁהִתְגַּלָּה לּוֹ ה' פְּנִים בְּפָנִים: **יא**
לְכָל הָאֲתָת וְהַמוֹפְתִים שֶׁשָּׁלַח
ה' לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם
לְפָרְעֹה וּלְכָל עַבְדָּיו וּלְכָל אֲרָצוֹ: **יב**
וּלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכָל הַמְּרָאָה ⁶⁸
הַגְּדוֹל שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי
כָּל יִשְׂרָאֵל: חֲזֹק

וְיַת מִישְׁרָא בִּקְעַת יְרִחוֹ קְרִית
דְּקָלִיא עַד צָעֵר: **ד** וַיֹּאמֶר י'
לִיָּה דָא אֲרָעָא דְקִימִית
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְאֹמֶר
לְבָנֶיךָ אֲתַנְנָה אֲחִזִּיתִיךָ בְּעֵינַיִךְ
וְלִתְמָן לֹא תַעֲבֹר: **ה** וַיָּמַת תְּמָן מֹשֶׁה
עֶבְדָא דִי בְּאֲרָעָא דְמִזְרָאֵם
עַל מִימְרָא דִי: **ו** וַיִּקְבֵר יְתִיה בְּחַלְתָא
בְּאֲרָעָא דְמִזְרָאֵם לְקַבִּיל בֵּית פְּעֹר
וְלֹא יָדַע אַנְשׁ יַת קְבוּרָתִיה עַד יוֹמָא
הַדִּין: **ז** וּמֹשֶׁה בֶן מֵאָה וְעֶשְׂרִים
שָׁנִין כְּד מִית לֹא כְהַת עֵינֵיה
וְלֹא שָׁנָא זִיו יִקְרָא דְאַפּוּהִי:
ח וּבְכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל יַת מֹשֶׁה
בְּמִישְׁרִיא דְמִזְרָאֵם תְּלַחִין יוֹמִין
וּשְׁלִימוּ יוֹמֵי בְכִיתָא אֲבֵלָא דְמֹשֶׁה: **ט**
וַיְהִי־שֶׁשׁ בְּדָוֶן אֲתְמָלִי רֹחַ חֲכָמָא
אַרְי סָמַךְ מֹשֶׁה יַת יְדוּהִי עָלוּהִי
וּקְבִילוּ מִנֵּיה בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַעֲבָדוּ
כְּמָא דְפָקִיד י' יַת מֹשֶׁה: **י** וְלֹא קָם
נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה
דְּאֲתְגַלִּי לִיָּה י' אֲפִין בְּאַפִּין: **יא**
לְכָל אֲתָיָא וּמוֹפְתָיָא דְשָׁלַחִיה
י' לְמַעֲבַד בְּאֲרָעָא דְמִצְרָיִם
לְפָרְעֹה וּלְכָל עַבְדוּהִי וּלְכָל אֲרָעִיה: **יב**
וּלְכָל יָדָא תְּקִיפְתָא וּלְכָל חֲזִנְנָא
רְבָא דְעָבַד מֹשֶׁה לְעֵינֵי
כָּל יִשְׂרָאֵל: חֲזֹק

⁶¹ עיין רש"י ורמב"ן שם.
⁶² בארמית שם העץ הוא 'דקל' ושם הפרי הוא 'חמר' (ראה תרגום ירושלמי לעיל ח, ח).
⁶³ ראה לעיל לג, יז; 'זיו' הוא גם תרגום של 'תואר' (ראה יונתן ישעיהו נב, יד).
⁶⁴ ראה בראשית מה, יג; שמות טז, ז ועוד.
⁶⁵ 'יקרא דאפּוּהִי' - הכבוד של פניו.
⁶⁶ 'ושלִימוּ' הוא גם תרגום של 'וּקְבִילוּ' (בראשית כא, טו) 'וּמְלָאוּ' (בראשית כה, כד).
⁶⁷ 'כְּמוֹ אֲשֶׁר' - 'כְּמוֹ אֲשֶׁר'; ובתרגום 'כְּמָא דִּ...'.
⁶⁸ שמות ג, ג.